

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»**

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(20-21 жовтня 2023 р.)**

2 том

ОДЕСА 2023

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези ІХ Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 20-21 жовтня 2023 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2023. — 162 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Протокол № 4 від 30.11. 2023 р.

Редакційна колегія:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

Технічний редактор Г.О. Реброва

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2023

Ольга Бойко,
викладач вищої категорії,
завідувачка фортепіанного відділу
КЗПСО «Мистецька школа №4 м.Одеси»

РОЗВИТОК ВІДЧУТТЯ МЕТРО-РИТМУ НА УРОКАХ ФОРТЕПІАНО. «РИТМІЧНІ ІГРИ»

У фортепіанній педагогіці розвитку відчуття музичного ритму приділяється особлива увага. Ступінь зрілості, рівень майстерності піаніста-виконавця визначається вмінням переконливо і художньо правильно розшифрувати, «оживити» ритмічний запис твору, передати і розкрити задум композитора. Музичний ритм, динаміка та агогіка, на відміну від мелодії, гармонії є «власними» засобами виразності виконавця. Г.Г. Нейгауз говорив: «І ніколи не забувайте, що Біблія музиканта починається словами: «Спочатку був ритм». Виконання, позбавлене ритмічного стрижня – логіки часу та розвитку в часі, Г.Нейгауз вважав лише музичним шумом, у якому втрачено чи зіпсовано до невпізнанності музичну мову. К.М. Ігумнов бачив у вмінні знайти «живе ритмічне дихання» художню індивідуальність виконавця. На його думку, піаніст-виконавець повинен відчувати всі відхилення від метра і всі проміжки між нотами, «творити ритм зсередини», інакше виконання ніколи не зможе передати глибину змісту художнього твору.

Високі вимоги художнього виконання ритму музичних творів диктують необхідність наявності у виконавця добре сформованого почуття музичного ритму. Перш ніж приступити до занять, дитина має пройти перші етапи підготовки до них, де переважає виховна сторона. Треба підготувати його мислення, слух, ритм, рух тощо для того, щоб він міг розуміти основи музичних знань.

На початку ХХ століття отримала визнання система музично-ритмічного виховання Еміля Жак-Далькроза . В її основі лежить принцип *поєднання музики, мови та рухів*. Система складалася з ритмічної гімнастики, сольфеджіо та музично-пластичних імпровізацій. Швейцарський педагог вважав ритм провідним засобом музичної виразності. У Женеві він прочитав 6 лекцій, де виклав свій метод музичного виховання за допомогою ритмічної гімнастики. Вона поєднувала музику з пластикою жестів, або як казав сам Еміль Жак-Далькроз, «переливання звуків у людські рухи».

Бажання втілити основну ідею Жак-Далькроза в ритмічне виховання сучасних дітей та доступність цифрових технологій ХХІ століття привело мене до створення відео-тренажера «Ритмічні ігри», який розміщений на YouTube каналі PianoДІТИ. Контент спирається на методіку Катерини Ольорської, яку вона розкриває у посібнику "Азбука читання нот". Ця книга - практичний посібник для вивчення нот скрипкового та басового ключа та надбання початкових навичок читання нот та ритмів.

Деякі педагоги вимагають від учнів-початківців рахувати вголос. Якщо у дитини не виховано почуття ритму, вона буде рахувати неритмічно, і замість своєї гри буде чути лише свою промову слів рахунку. Нагадаю, що існують три найбільш відомі способи виховання ритмічної грамотності:

- ✓ рахунок на 1і 2і 3і...;
- ✓ гра з прорахуванням пульсації дрібних тривалостей;
- ✓ складова система.

Для повноцінного навчання необхідні всі три способи роботи над ритмом, але починати потрібно саме із *складової системи*. Звичайно, правильний рахунок дає вірну основу для розбору творів, проте він не забезпечує у перші роки навчання навички швидкого читання різноманітних ритмічних малюнків для дітей різною мірою музично та інтелектуально обдарованих.

Отже, перше, що освоює учень у процесі вивчення ритму – це система співвідношення складів, закріплених за кожною тривалістю або (в окремих випадках) ритмічною фігурою. Паралельно вивчається математичне співвідношення тривалостей, тобто кількість дрібних тривалостей, що входять до складу великих. І тільки після цього, учень знайомиться з рахунком, який накладається на вже сформовану навичку читання одноголосного і не дуже складного двоголосного ритму.

Для збільшення ефективності навчання новий матеріал *повинен бути поданий у різних формах*. Тобто, спочатку на уроці учень за фортепіано виконує вправи з «Музичної азбуки», а вдома самостійно закріплює тематичний матеріал уроку за допомогою відео-тренажера, і відтворює вже знайомі ритми по-новому, за допомогою жестів тіла *body percussion*. Плескання у долоні, удари по різних частинах тіла, клацання язиком поліпшують когнітивні і моторні навички, пам'ять, мислення, увагу та сенсорне сприйняття. Вони полегшують соціальну адаптацію та дозволяють зняти напругу, а також позитивно впливають на нервову систему людини. *Коли ритм не тільки усвідомлюється мозком, але й відтворюється тілом, він краще запам'ятовується.*

Плейлист «Ритмічні ігри» поки складається з п'яти відео. Кожен новий рівень закріплює попередній і знайомить із новим ритмічним елементом.

✓ **Рівень 1** <https://youtu.be/ARYIUZepUww> знайомить з ритмо-складами ТА (четвертна нота), ті-ті (дві восьмі ноти), ті-кі-ті-кі (чотири шістнадцяті).

✓ **Рівень 2** <https://youtu.be/w73WkkG5WK4> закріплює вміння розрізняти візуально та на рівні відчуття чверті, восьмі та шістнадцяті, з якими познайомилися в першому рівні, та трохи ускладнюється виконанням вже знайомих ритмо-формул із додаванням жестів.

✓ **Рівень 3** <https://youtu.be/6096HnLlSBs?si=WsEjz1ptgVhiYr1n> до вже знайомих ритмічних малюнків додаються два нових: дві шістнадцяті+восьма та восьма+дві шістнадцяті. Рекомендовано спочатку проговорювати та простукувати ритм на столі, а наступного разу вже під'єднати жести. Щоб повільно проробити складні місця, просто зупиняйте відео.

✓ **Рівень 3+** <https://youtu.be/QAewfLh2wdw> В область вивчення ритму також входить *правильне розуміння та виконання пауз*. Цей рівень присвячений паузі. Тут закріплюються вже знайомі ритмічні малюнки та додається четвертна пауза. Але, не зважаючи на те, що пауза - це знак тиші, ми її теж озвучимо!

✓ **Рівень 4** <https://youtu.be/iFfMKrQEYQc> знайомить з ритмічним малюнком четвертна нота із крапкою + восьма.

Ці маленькі вправи можна виконувати на уроці або вдома, скрізь, де є доступ до інтернету. Інтерактивні ритмічні ігри зроблять заняття музикою більш цікавими та корисними. За допомогою такого інтерактивного тренажера діти навчатися відчувати метро-ритмічну пульсацію, відтворювати прості і складні ритми, розвинуть витримку та зможуть концентрувати увагу більш довгий час.

Література

1. Барінова М.М. Нариси з методики фортепіано. - Л: Тритон, 192 *.
2. Ігумнов К.М. про майстерність піаніста (Запис та публікація Мільштейна Я.І.) // С.М., 1959 №1.
3. Нейгауз Г.Г. Про мистецтво фортепіанної гри. - М.: Музгіз, 1961.
4. Жак-Далькрос Е. Ритм М.: Класика-XXI, 2001– 248 с.
5. Ольборська К.О. Азбука читання нот. 1 частина – 2013 – 164 с.
6. Плейлист «Ритмічні ігри» <https://www.youtube.com/playlist?list=PLPDYFYm7SY-By3lrqy5yU8gCArDrDtQB> .

Іванна Буркацька,
здобувачка другого рівня вищої освіти,
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
Університет імені К. Д. Ушинського
Науковий керівник: к.п.н., доц. Демидова М.Г.

ПОЛІКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД В СУЧАСНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ

Мультикультуралізм – це культурне розмаїття. Мультикультуралізм має на меті поважати різні культури та надавати їм конституційне рівне місце. Жодна культура в країні не повинна стати домінуючою над іншими культурами, окрім локальної, яка повинна бути приймати інші без осудження, лише з поглядом для цікавішого існування. Майбутнє будь-якої культури залежить від ідеології освіченого класу в цій країні, а це означає, що система освіти цієї країни впливає на цю культуру.

Освіта є засобом культивування, збереження та перетворення культури. Країни, які мають різні релігії, різні мови, освіту, звичаї, і цінності повинні враховувати вплив мультикультурності на розвиток людей в ній. Саме цим займається освіта, яка повинна пристосовувати людей до сучасних реалій, де

Чалая М. Кьон Н.	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ МАЙБУТНІХ ЕСТРАДНИХ СПІВАКІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО ВИКОНАВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	85
Лю Дінцин	ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ В ХОРЕОГРАФІЧНІЙ СТУДІЇ	88
Лі Чжо	ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ	90
Лю Ці	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ УМІНЬ КЛАСИЧНОГО ТАНЦЮ В ХОРЕОГРАФІЧНІЙ СТУДІЇ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАННЯ	92
Лі Еньхуй	МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-СЛУХОВИХ УЯВЛЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ФОРТЕПАННОГО НАВЧАННЯ	96
Yu Qiutong	TO THE PROBLEM OF POLYCOMMUNICATIVE COMPETENCE OF THE TEACHER-CHOIRMASTER	98
Yang Ninchenzi, Bilova, N.	CONTENT OF ARTISTIC AND PERFORMING COMPETENCE OF FUTURE PIANO TEACHERS	100
Zheng Lanyue	THE ROLE OF EMOTIVENESS IN FUTURE ACTIVITIES PIANO TEACHERS	102
Wang Tianyu, Irygina, S.	PROBLEMS OF COMMUNICATION IN THE CHORAL TEAM	103
Midlyar, J. Stepanova, L.	EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL POTENTIAL OF CHAMBER VOCAL LYRICS BY A. KOS-ANATOLSKY IN THE ASPECT OF MODERN TRENDS IN VOCAL PERFORMANCE	106
Бойко, О.	РОЗВИТОК ВІДЧУТТЯ МЕТРО-РИТМУ НА УРОКАХ ФОРТЕПІАНО. «РИТМІЧНІ ІГРИ»	110
Буркацька, І.	ПОЛІКУЛЬТУРНИЙ ПІДХІД В СУЧАСНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ	113
Deng Xiyue	PROFESSIONAL AND SUBJECTIVE POSITION OF PERSONALITY AS A MULTIDISCIPLINARY PHENOMENON	114
He Jinshi, Novska, O.	THE ESSENCE AND ROLE OF ARTISTIC AND INTERPRETATIVE SKILLS IN THE ACTIVITY OF A PIANO TEACHER	115
Khodot, A.	VOCALIST'S IMAGE AS A SCIENTIFIC PHENOMENON	117
Рало, Г.	ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОГО ПРИЙОМУ ТРЕМОЛО НА ЗВУКОВИСОТНИХ КЛАВІШНИХ УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТАХ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	120
Li Yu Qi	THE ESSENCE AND CONTENT OF THE CONCEPT OF «MUSICAL TASTE»	122
Го Іно	ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ СТИЛЬОВОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ПРОЦЕСІ ФОРТЕПАННОЇ ПІДГОТОВКИ	124